

653**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW**

z dnia 30 grudnia 1993 r.

w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. Nr 59, poz. 344 oraz z 1993 r. Nr 5, poz. 21 i Nr 44, poz. 201) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa ogólne warunki obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, zwane dalej ubezpieczeniem OC.

§ 2. 1. Za gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów rozporządzenia uważa się będący w posiadaniu osoby fizycznej obszar użytków rolnych, gruntów leśnych, gruntów pod stawami oraz gruntów pod zabudowaniami, związanych z prowadzeniem tego gospodarstwa, o łącznej powierzchni przekraczającej 1,0 ha, jeżeli podlega on w części lub w całości opodatkowaniu podatkiem rolnym. Jednakże obszar gruntu przekraczający 1,0 ha, stanowiący wyłącznie grunt leśny, nie jest w rozumieniu rozporządzenia uważany za gospodarstwo rolne.

2. Za gospodarstwo rolne uważa się również zespół gruntów określonych w ust. 1, składających się z dwóch lub więcej nieruchomości rolnych, będący we współposiadaniu

kilku osób fizycznych, jeżeli grunty te stanowią wyodrębnioną całość gospodarczą związaną z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, a ich łączny obszar przekracza 1,0 ha.

3. Zwolnienie od opodatkowania całości lub części obszaru gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, jeżeli podstawą zwolnienia nie jest zaprzestanie produkcji rolnej, nie powoduje utraty przez nie charakteru gospodarstwa rolnego w rozumieniu ust. 1.

§ 3. Rolnikiem w rozumieniu przepisów rozporządzenia jest osoba władająca gospodarstwem rolnym jako posiadacz samoistny, a jeżeli posiadacz samoistny oddał gospodarstwo rolne w posiadanie zależne — posiadacz zależny.

§ 4. 1. Rolnik obowiązany jest zawrzeć umowę ubezpieczenia OC za szkody mogące powstać z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

2. Umowę ubezpieczenia OC rolnik może zawrzeć z wybranym ubezpieczycielem prowadzącym działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia OC.

3. Rolnik obowiązany jest na żądanie organów uprawnionych do przeprowadzania kontroli okazywać dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia OC i dowód opłacenia składki ubezpieczenia OC.

Rozdział 2

Spełnienie obowiązku ubezpieczenia

§ 5. 1. Umowę ubezpieczenia OC zawiera się na okres roku kalendarzowego. Jej zawarcie powinno nastąpić najpóźniej w dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok ubezpieczenia.

2. Jeżeli umowa ubezpieczenia OC zostaje zawarta w ciągu roku kalendarzowego, zawiera się ją do końca tego roku.

§ 6. 1. Umowa ubezpieczenia OC, zawarta na okres roku kalendarzowego lub do końca roku kalendarzowego, ulega przedłużeniu na rok następny, chyba że rolnik na jeden miesiąc przed upływem roku kalendarzowego bądź też — gdy umowa ubezpieczenia OC jest zawierana w grudniu danego roku kalendarzowego — przy zawarciu tej umowy powiadomi ubezpieczyciela o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia.

2. Mimo braku określonego w ust. 1 powiadomienia ubezpieczyciela przedłużenie umowy ubezpieczenia OC na następny rok kalendarzowy nie następuje, jeżeli składka ubezpieczeniowa za okres ubezpieczenia bezpośrednio poprzedzający następny rok kalendarzowy była opłacana w ratach, a rolnik do końca tego okresu (tj. roku kalendarzowego) nie zapłacił ubezpieczycielowi którejkolwiek raty składki.

§ 7. 1. Jeżeli już po zawarciu umowy ubezpieczenia OC władanie gospodarstwem rolnym przeszło na inną osobę obejmującą gospodarstwo rolne we władanie jako rolnik w rozumieniu § 3, to prawa i obowiązki z umowy tej wynikające przechodzą na tę osobę. Jednakże osoba ta może umowę ubezpieczenia OC wypowiedzieć w terminie jednego miesiąca od objęcia gospodarstwa rolnego we władanie. Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia OC wywołuje skutek na koniec miesiąca kalendarzowego, w którym oświadczenie o jej wypowiedzeniu zostało złożone ubezpieczycielowi.

2. Obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia ubezpieczyciela o zmianie w stanie posiadania gospodarstwa rolnego obciąża osobę dotychczas władającą gospodarstwem rolnym jako rolnik w rozumieniu § 3, która powinna też podać

ubezpieczycielowi dane osobowe rolnika obejmującego po nim we władanie gospodarstwo rolne.

3. Rolnik władający dotychczas gospodarstwem rolnym i jego następca obejmujący gospodarstwo rolne we władanie ponoszą odpowiedzialność solidarną wobec ubezpieczyciela za zapłatę składki ubezpieczeniowej należnej ubezpieczycielowi za czas do końca miesiąca, w którym zawiadomiono ubezpieczyciela o zmianie w stanie posiadania gospodarstwa rolnego.

4. Jeżeli po zmianie w stanie posiadania gospodarstwa rolnego umowa ubezpieczenia OC uległa rozwiązaniu w następstwie jej wypowiedzenia, rolnik wypowiadający umowę obowiązany jest zawrzeć nową umowę ubezpieczenia OC z wybranym ubezpieczycielem najpóźniej w ostatnim dniu przed rozwiązaniem się umowy wypowiedzianej.

5. Jeżeli rolnik obejmuje we władanie gospodarstwo rolne w takich okolicznościach, że jego odpowiedzialność cywilna z tytułu prowadzenia tego gospodarstwa nie jest ubezpieczona, obowiązany on jest zawrzeć umowę ubezpieczenia OC najpóźniej w dniu objęcia we władanie gospodarstwa rolnego.

§ 8. Umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z chwilą, w której określone w § 2 ust. 1 grunty tracą charakter gospodarstwa rolnego.

Rozdział 3

Zakres ochrony ubezpieczeniowej

§ 9. 1. Z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego czynem niedozwolonym szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też polegającą na utracie, zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia.

2. Ubezpieczeniem OC objęta jest odpowiedzialność rolnika oraz każdej osoby, która pracując w gospodarstwie rolnym w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa rolnego.

3. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej osoby odpowiedzialnej, najwyższej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Suma gwarancyjna nie może być niższa niż 11,5 mld złotych w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki objęte są ubezpieczeniem, bez względu na liczbę poszkodowanych osób.

4. Jeżeli ubezpieczono odpowiedzialność cywilną rolnika z tytułu prowadzenia tego samego gospodarstwa rolnego na ten sam okres u dwóch lub więcej ubezpieczycieli, każdy z tych ubezpieczycieli odpowiada za szkodę wyrządzoną w tym czasie przez osobę, której odpowiedzialność cywilna objęta jest ochroną ubezpieczeniową, proporcjonalnie do określonej przez niego w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

5. Za szkodę wyrządzoną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odszkodowanie przysługuje również wówczas, gdy sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany lub gdy sprawca szkody na mieniu i osobie nie posiadał obowiązkowego ubezpieczenia OC. W takich przypadkach odszkodowanie z ubezpieczenia OC jest wypłacane przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

§ 10. Z tytułu ubezpieczenia OC ubezpieczyciel również jest zobowiązany do:

- 1) zwrotu uzasadnionych okolicznościami zdarzenia kosztów mających na celu zapobieżenie zwiększeniu szkody,
- 2) pokrycia niezbędnych kosztów obrony sądowej przeciw roszczeniom osoby trzeciej w sporze prowadzonym na polecenie ubezpieczyciela lub za jego zgodą.

§ 11. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody:

- 1) w mieniu, wyrządzone przez osoby pracujące w gospodarstwie rolnym rolnikowi lub osobom rolnikowi bliskim, pozostającym z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 2) w mieniu, wyrządzone osobom pracującym w gospodarstwie rolnym,
- 3) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych nie pochodzących od zwierząt,
- 4) w mieniu, spowodowane wadą dostarczonych przez osobę objętą ubezpieczeniem towarów lub wykonywaniem usług, a jeżeli wskutek tych wad nastąpiła szkoda na osobie — ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności tylko wówczas, gdy osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała o wadzie,
- 5) powstałe wskutek uszkodzenia, zniszczenia lub zaginięcia rzeczy wypożyczonych lub przyjętych przez osobę objętą ubezpieczeniem do użytkowania, przechowania lub naprawy,
- 6) polegające na utracie gotówki, biżuterii, dzieł sztuki, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów oraz zbiorów filatelistycznych, numizmatycznych i innych,
- 7) w następstwie których zanieczyszczeniu lub skażeniu uległo środowisko naturalne,
- 8) wynikłe z kar pieniężnych, grzywien sądowych i administracyjnych, a także kar i grzywien związanych z należnościami podatkowymi,
- 9) które łącznie nie przekraczają 50% najniższego wynagrodzenia pracowników, ustalanego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

§ 12. Osobami bliskimi rolnikowi są w rozumieniu niniejszego rozporządzenia: małżonek, dzieci, pasierbowie, dzieci przysposobione albo przyjęte na wychowanie, rodzice, przysposabiający, rodzeństwo, ojczym, macocha, teść, teściowa, dziadkowie, wnukowie, zięciowie i synowie.

Rozdział 4

Zawarcie umowy ubezpieczenia OC, powstanie i czas trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela

§ 13. 1. Umowę ubezpieczenia OC zawiera się na wniosek rolnika lub osoby przez niego upoważnionej, złożony ubezpieczycielowi.

2. Zawarcie umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel potwierdza polisą lub innym dokumentem ubezpieczenia.

§ 14. 1. Odpowiedzialność ubezpieczyciela rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż dnia następnego po zapłaceniu składki ubezpieczeniowej lub pierwszej jej raty, chyba że w umowie określono inny termin początku odpowiedzialności ubezpieczyciela.

2. Inny niż wskazany w ust. 1 termin odpowiedzialności ubezpieczyciela można w umowie ubezpieczenia OC określić tylko wtedy, gdy umowę zawiera się na okres roku kalendarzowego przed rozpoczęciem tego roku oraz w razie objęcia we władanie gospodarstwa rolnego w okolicznościach określonych w § 7 ust. 5.

§ 15. 1. Odpowiedzialność ubezpieczyciela trwa przez okres wskazany w umowie i kończy się z upływem ostatniego dnia tego okresu, z zastrzeżeniem § 6 ust. 1.

2. W razie opłacania składki ubezpieczeniowej w ratach, niezapłacenie przez rolnika raty składki w oznaczonym terminie nie powoduje ustania odpowiedzialności ubezpieczyciela, z zastrzeżeniem § 6 ust. 2.

3. Odpowiedzialność ubezpieczyciela, wynikająca z umowy ubezpieczenia OC, ustaje w przypadkach określonych w § 6 ust. 2, § 7 ust. 1 zdanie 2 i § 8.

Rozdział 5

Składka ubezpieczeniowa

§ 16. 1. Składkę ubezpieczeniową ustala się według taryfy obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia lub jej przedłużenia. System taryf składek ubezpieczeniowych stosowanych przez ubezpieczyciela w ubezpieczeniu OC obowiązany jest uwzględniać przepisy rozdziału 11.

2. Jeżeli umowa ubezpieczenia OC jest zawierana w ciągu roku kalendarzowego na czas do końca roku, składkę ubezpieczeniową za każdy miesiąc do końca tego roku kalendarzowego ustala się w wysokości 1/12 składki rocznej, przewidzianej taryfą dla danego gospodarstwa rolnego, z tym że miesiąc rozpoczęty uważa się za pełny.

§ 17. 1. Rolnik opłaca składkę ubezpieczeniową przy zawieraniu umowy z góry za cały okres ubezpieczenia.

2. Składka ubezpieczeniowa w ubezpieczeniu OC z co najmniej 6-miesięcznym okresem odpowiedzialności ubezpieczyciela może być opłacona w ratach ustalonych w umowie; w przypadku zwłoki w opłaceniu składki, ubezpieczycielowi przysługują odsetki ustawowe.

§ 18. Ustalona przez ubezpieczyciela roczna składka ubezpieczenia może być w okresie trwania ubezpieczenia podwyższona, jeżeli zajdą okoliczności przewidziane w § 36.

§ 19. 1. W razie rozwiązania umowy (§ 7 ust. 1 i § 8) rolnikowi władającemu dotychczas gospodarstwem rolnym należy się zwrot składki za nie wykorzystany okres ubezpieczenia do końca roku kalendarzowego, jeżeli w okresie poprzedzającym rozwiązanie umowy rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym nie spowodowali szkody, za którą ubezpieczyciel wypłacił lub zobowiązany jest wypłacić odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia OC.

2. Zwrot opłaconej składki ubezpieczeniowej następuje według zasad określonych w § 16 ust. 2, z tym że rolnikowi nie przysługuje zwrot składki, o której mowa w § 19 ust. 1, za miesiąc, w którym nastąpiło rozwiązanie umowy ubezpieczenia.

Rozdział 6

Prawa i obowiązki stron umowy

§ 20. W razie zajścia zdarzenia, którego następstwem jest lub może być szkoda powodująca odpowiedzialność

ubezpieczyciela, rolnik lub inna osoba objęta ubezpieczeniem OC obowiązani są:

- 1) podjąć wszelkie działania zmierzające do zapobieżenia tej szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów oraz przedsięwziąć odpowiednie środki w celu zapewnienia pomocy lekarskiej osobom poszkodowanym,
- 2) udzielić osobom poszkodowanym niezbędnych informacji, koniecznych do identyfikacji ubezpieczyciela, łącznie z podaniem danych dotyczących zawartej umowy ubezpieczenia OC,
- 3) o zdarzeniu powodującym ofiary w ludziach oraz zdarzeniu powstałym w okolicznościach nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo, powiadomić policję,
- 4) powiadomić niezwłocznie ubezpieczyciela, udzielając mu wyjaśnień i przekazując posiadane informacje,
- 5) ustalić w miarę możliwości sprawcę szkody.

§ 21. Rolnik lub osoba objęta ubezpieczeniem OC, a także zgłaszający roszczenie, powinni przedstawić ubezpieczycielowi posiadane dowody dotyczące zdarzenia powodującego szkodę i ułatwić ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności zajścia tego zdarzenia oraz powstania i rozmiaru szkody.

§ 22. Niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o zdarzeniu ubezpieczyciel przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności roszczeń i wysokości odszkodowania oraz informuje rolnika i osobę zgłaszającą roszczenie, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania.

§ 23. Jeżeli rolnik lub osoba objęta ubezpieczeniem OC z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nie dopełnili wymienionych w § 20 i 21 obowiązków, a miało to wpływ na ustalenie istnienia lub zakresu ich odpowiedzialności cywilnej bądź też na zwiększenie rozmiarów szkody, ubezpieczyciel może dochodzić od tych osób zwrotu tej części wypłaconego uprawnionemu odszkodowania, która nie byłaby świadczona w razie dopełnienia przez te podmioty ciężących na nich obowiązków. Ciężar udowodnienia faktów uzasadniających zwrot ubezpieczycielowi części wypłaconego uprawnionemu odszkodowania spoczywa na ubezpieczycielu.

Rozdział 7

Dochodzenie roszczeń i wypłata odszkodowania

§ 24. 1. Uprawniony do odszkodowania za szkodę powstałą w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, za którą odpowiedzialność cywilna objęta jest ubezpieczeniem OC, może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

2. Jeżeli uprawniony do odszkodowania wystąpi z roszczeniem do rolnika lub osoby pracującej w gospodarstwie rolnym, w związku z prowadzeniem którego szkoda powstała, rolnik lub osoba ta powiadamiają o tym ubezpieczyciela.

3. W postępowaniu sądowym przeciwko rolnikowi lub osobie pracującej w jego gospodarstwie rolnym o naprawienie szkody wyrządzonej w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa konieczne jest pozwanie także ubezpieczyciela, u którego rolnik jest ubezpieczony w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC.

§ 25. Zaspokojenie lub uznanie przez rolnika lub osobę pracującą w jego gospodarstwie rolnym roszczenia o naprawienie wyrządzonej w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego szkody objętej ubezpieczeniem OC nie ma skutków prawnych względem ubezpieczyciela, który nie wyraził na to uprzednio zgody.

§ 26. 1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia OC na podstawie uznania roszczenia uprawnionego do odszkodowania, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

2. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie bezpośrednio osobie uprawnionej, zawiadamiając o tym rolnika.

§ 27. 1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku.

2. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela lub wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od wyjaśnienia tych okoliczności. Jednakże bezsporną część odszkodowania ubezpieczyciel wypłaca w terminie określonym w ust. 1.

3. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, ubezpieczyciel informuje o tym na piśmie osobę zgłaszającą roszczenie i rolnika w terminie określonym w ust. 1 lub ust. 2, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania. Pismo ubezpieczyciela powinno zawierać pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu ubezpieczenia OC.

Rozdział 8

Roszczenia o zwrot wypłaconego przez ubezpieczyciela odszkodowania

§ 28. Ubezpieczycielowi przysługuje uprawnienie do dochodzenia od sprawcy szkody zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowania, jeżeli wyrządził on szkodę:

- 1) umyślnie lub
- 2) w stanie nietrzeźwości.

Rozdział 9

Roszczenia do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego

§ 29. 1. Jeżeli sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany, tj. nie można było ustalić tożsamości rolnika lub osoby pracującej w gospodarstwie rolnym, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wypłaca osobie uprawnionej do odszkodowania z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowanie za szkodę na osobie. Natomiast gdy zidentyfikowany sprawca szkody (rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym) nie posiadał ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z ubezpieczenia OC, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wypłaca osobie uprawnionej odszkodowanie za szkody na osobie i mieniu.

2. Uprawniony do odszkodowania zgłasza swoje roszczenia do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego poprzez któregokolwiek ubezpieczyciela prowadzącego

ubezpieczenie OC. Ubezpieczyciel nie może odmówić przyjęcia zgłoszenia roszczenia.

§ 30. 1. Ubezpieczyciel, po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w § 29 ust. 2, przeprowadza postępowanie określone w § 22, a następnie przesyła dokumenty dotyczące roszczeń poszkodowanego do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, zawiadamiając o tym osobę zgłaszającą roszczenie.

2. Ubezpieczyciel przyjmujący zgłoszenie roszczenia osoby uprawnionej do odszkodowania, skierowane do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, nie może zaspokoić w całości lub części tego roszczenia bez uprzedniej zgody Zarządu Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

§ 31. Przepisy § 24—27 stosuje się odpowiednio, gdy osoba uprawniona do odszkodowania kieruje roszczenie przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, z tym że przewidziany w § 27 ust. 1 termin 30 dni liczy się od daty otrzymania przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny od ubezpieczyciela dokumentów dotyczących roszczeń osoby uprawnionej.

Rozdział 10

Zawiadomienia i oświadczenia

§ 32. 1. Zawiadomienia i oświadczenia, jakie w związku z umową ubezpieczenia OC składane są przez strony tej umowy, powinny być przesyłane listem poleconym.

2. Jeżeli rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym zmienili adres bądź siedzibę i nie zawiadomili o tym ubezpieczyciela, zawiadomienia lub oświadczenia skierowane przez ubezpieczyciela listem poleconym na ostatni adres lub siedzibę tych osób wywierają skutki prawne od chwili, w której doszłyby do nich, gdyby nie zmienili adresu lub siedziby.

Rozdział 11

System taryf ubezpieczeniowych

§ 33. System taryf ustalany jest na podstawie oceny i klasyfikacji ryzyka przejmowanego przez ubezpieczyciela w ramach ubezpieczenia OC.

§ 34. 1. Przy ustalaniu taryfy składek ubezpieczyciel dokonuje oceny ryzyka na podstawie danych statystycznych

przebiegu szkodowości, a w razie braku tych danych — na podstawie opinii rzeczoznawców.

2. Klasyfikacja gospodarstw rolnych powinna uwzględniać charakter prowadzonej działalności specjalistycznej, wyposażenie w podstawowy sprzęt rolniczy, sprzęt specjalistyczny, wielkość gospodarstwa rolnego oraz ewentualną konieczność stałego zatrudnienia w gospodarstwie pracowników.

§ 35. 1. Ubezpieczyciel ustala podstawową stawkę składki ubezpieczeniowej na roczny okres ubezpieczenia, licząc od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

2. Ubezpieczyciel jest obowiązany najpóźniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem następnego roku kalendarzowego podać do publicznej wiadomości — przez wywieszenie w siedzibach swoich przedstawicielstw — taryfy składek ubezpieczeniowych za ubezpieczenie OC, które stosowane będą przez niego w następnym roku kalendarzowym.

§ 36. Ustalona przez ubezpieczyciela składka ubezpieczeniowa na roczny okres ubezpieczenia może być w okresie trwania ubezpieczenia podwyższona, jeżeli w ciągu jednego kwartału średni wzrost cen w gospodarce narodowej przekroczy 10% w stosunku do analogicznych wskaźników kwartału poprzedzającego; ustaleń tych dokonuje ubezpieczyciel na podstawie obwieszczeń Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie wskaźnika wzrostu cen detalicznych towarów i usług konsumpcyjnych.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

§ 37. 1. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego (Dz.U. Nr 89, poz. 526 i z 1991 r. Nr 85, poz. 387), z tym że § 5 pkt 6 tego rozporządzenia obowiązuje do dnia 1 stycznia 1996 r.

2. Do ustalenia zasadności i wysokości roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód powstałych:

- 1) przed dniem 1 stycznia 1991 r. stosuje się przepisy dotyczące ubezpieczeń ustawowych rolników,
- 2) od dnia 1 stycznia 1991 r. do chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1.

§ 38. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1994 r.

Minister Finansów: w z. H. Chmielak